

FÖLDTANI KÖZLÖNY

HAVI FOLYÓIRAT

MAGYARORSZÁG FÖLDTANI, ÁSVÁNYTANI ÉS ÖSLÉNYTANI MEGISMERTETÉSÉRE
S A FÖLDTANI ISMERETEK TERJESZTÉSÉRE.

Megjelenik havonként két vagy három nagy nyolczadrét ivnyi tartalommal. A magyarhoni földtani társulat rendes tagjai 5 frt évi díj fejében kapják. Előfizetési ára egész évre 5 frt.

XIII. KÖTET.

1883. JANUÁR—MÁRCZIUS.

1—3. FÜZET.

OLVASÓINKHOZ.

A *Földtani Közlönynek* 1883 január hónapjából kezdve új folyama indul. A magyarhoni Földtani Társulat választmánya a múlt év végén s a jelen év elején beható tanácskozások tárgyává tette a társulat folyóirataink kérdését, s a január 24-ikén tartott Közgyűlés elé részletes javaslatot terjesztett, melyet a Közgyűlés egyhangulag el is fogadott. (L. a Közgyűlés jegyzőkönyvét a jelen füzet 68—69-ik lapján.)

A Közgyűlés határozata értelmében a *Földtani Értesítő* az eddigi három kötettel megszűnik, de helyette a *Földtani Közlöny* ezentul ismét rövidebb időközökben fog kiadatni, lehetőleg úgy, hogy a nyári szünetek kivételével minden egy-két hónapra éssék egy füzet, melynek a terjedelme a rendelkezésünkre levő anyag minőségéhez s a körülményekhez képest fog változni.

A m. k. Földtani Intézettel kötendő szövetségre nézve a közgyűlés felhatalmazással ruházta föl a választmányt (70-ik lap), s minthogy időközben a nagym. földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi Miniszterium határozata leérkezett, az 1883-ik évi kötet már úgy indul meg mint „*egyszermind a m. kir. Földtani Intézet hivatalos közlönye*”. — Ezt a coalitiót társulatunk Közlönyére nézve a jelen pillanatban igen örvendetes körülménynek kell tekintenünk. Régebbi tagtársaink bizonyára jól emlékeznek, hogy néhány évvel ezelőtt a *Földtani Közlöny* kezdete volt meg előbb csak kivonatosan, később bővebben ismertetni a földtani intézet évi működését, összefoglalva azokat a fölvételi eredményeket, amelyeket az intézet geológusai egy-egy nyáron át gyűjtöttek és jelentéseikben az intézet igazgatóságának benyújtottak. A legutóbbi években már maguk az intézeti tagok voltak szivesek jelentéseket külön-külön összeállítani s készséggel bocsátották rendelkezésére a *Földtani Közlönynek*, melynek közönsége mind nagyobb és nagyobb érdeklődéssel kísérte e becses jelentéseket, a melyek

hű képet adtak arról, miként haladt egy-egy éven át *Magyarország geologiai fölvétele*. — A múlt év végén egyszerre jelentékeny veszteség kezdett fenyegetni bennünket: nem egyébről mint arról volt szó, hogy ezentúl a fölvételi jelentéseket maga a Földtani Intézet fogja kiadni külön füzetekben s társulatunk Közlönyétől megvonja e becses adalékokat. E veszteség érzete sokkal élénkebben érintette társulatunk választmányát semhogy legott ne gondoskodott volna módokról, miként lehetne a készülők változást javunkra fordítani. A megindult és hosszasan szövődött tanácskozások végre is kedvező sikerre vezettek, létre hozták a coalitiót, mely kétségtelenül mind a két félre nézve előnyös, de társulatunkra nézve kétszerte az, mert a mellett hogy eddigi függetlenségét csorbíthatlanul megőrizte és biztosította, megmentette Közlönyünk számára azokat az adatokat, a melyek Magyarország geologiai megismerésére nézve ez időszerint a legkimerítőbbek s a legfontosabbak.

A *Földtani Közlöny* egyesíteni fogja magában mindazt, a mi az utóbbi három év alatt a *Közlönyben* és az *Értesítőben* jelent meg, közölni fogja a társulat belső életének minden mozzanatát, a földtani intézet hivatalos jelentéseit és egyéb hivatalos tudósításait, a beérkező értekezéseket, kiváló súlyt fog fektetni az irodalmi ismertetésekre és örömmel nyit tért az olyan népszerű értekezések számára is, a melyek nem csupán régen ismeretes tényeket ismételnék, hanem újabb kutatásokkal vagy fölfedezésekkel foglalkoznak s ennél fogva a szakembert is érdeklik. — Az eredeti közlemények kivonata vagy fordítása számára az idegen nyelvű *függelék* ezentúl is fönn fog tartatni.

A választmány által ajánlott s a Közgyűlés által jóváhagyott négy tagu *szerkesztő bizottságba* Böckh János urat, a m. k. földtani intézet igazgatóját, dr. Hofmann Károly urat, m. k. főgeológust, dr. Krenner József Sándor urat, műegyetemi tanárt s a nemzeti muzeum osztályörét, és dr. Wartha Vincze urat, a kir. József-műegyetem tanárát voltunk szerencsések megnyerni. És örömmel jelenthetjük egyszersemind, hogy az irodalom rovatának gondos és pontos ellátására tizenkét tagu *referáló bizottság* vállalkozott, melynek tagjai: Franzenau Ágoston, dr. Fischer Samu, Inkey Béla, Kalecsinszky Sándor, Lóczy Lajos, Matyasovszky Jakab, Telegdi Roth Lajos, dr. Schmidt Sándor, dr. Staub Móríc és Szontagh Tamás urak s a szerkesztők. Alapos okunk van reményleni, hogy irodalmi ismertetéseink rovata pontosan és híven számot fog adni szaktudományunknak Magyarországot illető minden mozzanatáról, de sőt, hogy a mennyire Közlönyünk tere megengedi, figyelemmel fogja kísérni a külföld irodalmának nevezetesebb termékeit is.

A földtani intézettel kötött szövetség a régebben fennálló viszonyokat nem változtatta meg: társulatunk tagjai ezen túl is rendesen meg fogják kapni az intézet *Erkönyvének* időnként megjelenő füzeteit a Közlönyhöz mellékelve. — A *Földtani Közlöny* terjedelmét a választmány a

jelen évre 26 nyomtatott ívben állapította meg, de ha a társulat pénzügyi viszonyai megengedik s a beérkező anyag megkivánná, bizonyára nem fog késni az ívek számát a körülményekhez képest szaporítani.

Tisztelt Tagtársainkat s a *Földtani Közlöny* eddigi dolgozótársait szíves bizalommal kérjük, őrizzék meg a társulat iránt eddigi jóindulatukat ezen túl is csorbitatlanul s legyenek szivesek dolgozataikkal és apróbb tudományos közléseikkel a mai *Közlönyt* is mentől sűrűbben fölkeresni s a mostani szerkesztőket támogatni.

Budapeten, 1883 márczius 10-ikén.

A SZERKESZTŐK.

PETERS KÁROLY EMLÉKEZETE.

DR. SZABÓ JÓZSEF-TŐL.

A geologia azon felkentjeit, kiknek e tudomány művelésében kiváló részök van, alapszabályaink értelmében tiszteletnek tarjuk tagjaink közé sorozni; még inkább tesszük ezt olyanokkal, a kik egyszersmind honunk geologiai ismertetésében is szereztek érdemet.

Ezek egyike Dr. PETERS KÁROLY, kiről nekem, a budapesti egyetemen részben elődjének, részben utódjának, szabadjon az elismerés és méltánylás szavaival megemlékeznem.

PETERS KÁROLY FERDINÁND fia volt egy művelt gazdának és jószágigazgatónak; született Csehországban Liebshausen kastélyban, 1825. aug. 13-án. Atyjával már első gyermekségében utazott hazájában szerteszét, valamint Szászországban, a mi első fejlődésére épen úgy, mint a hercegi házban való tartózkodás életének későbbi időszakára nem maradt befolyás nélkül. Az év néhány hónapját Bilinben töltötte nagyatyjánál, REUSS FERENCZ mineralog- és geognostánál, a kit a környéken, valamint Teplitz és Karlsbad vidékén tett kirándulásain is elkísért. Lehet, hogy az ásvány- és földtanra való hajlam már ekkor lappangott benne, de határozottá csak későbbben vált, midőn Prágában a polytechnikumon és az országos muzeumban nagybátyja REUSS E. ÁGOSTON és ZIPPE előadásait hallgatta 1842-ben.

Nem csekély befolyást gyakorolt reá Bilinben egyszersmind a Lobkovitz-féle azon ásványgyűjtemény szemlélése, mely az országgyűlés által helybenhagyott vétel útján Budapestre vándorolt s jelenleg a nemzeti muzeum gyűjteményébe van bekebelezve. Gymnasiumi tanulmányai mellett tájképrajzolóással is foglalkozott oly annyira, hogy valószínűleg a prágai művészeti akademiába megye vala, ha hozzátartozói arra nem bírják, hogy orvostanhallgató legyen. HIRTL-nél dolgozott Prágában és Bécsben (1843—